

Kunskapsskolan

Leerlingen leren hun eigen keuzes maken

Gepersonaliseerd onderwijs in je eigen tempo en op je eigen niveau, met je coach eigen leerdoelen opstellen en je leerroute uitstippelen: de verschillende onderdelen van het in Zweden ontwikkelde onderwijsconcept 'Kunskapsskolan' ('school van kennis') horen bij elkaar. Marjolein Scholten, directeur van MY college (voor basis, kader en tl) in Spijkenisse, vertelt hoe dat eruit ziet op haar school.



Marjolein Scholten

"Waarom moet een kind dat iets al weet, luisteren naar uitleg die het al kent? En waarom krijgt een kind dat iets niet snapt geen extra uitleg?"

Op die simpele basis kun je je onderwijs inrichten en groepen opnieuw samenstellen", vertelt Marjolein Scholten. Op MY college is men daar zeven jaar geleden – 'Kunskapsskolan-geïnspireerd' – mee gestart. Leerlingen werken op hun eigen niveau en tempo aan hun eigen leerdoelen. Soms in een klas, soms in een klein groepje of met leerlingen door de school heen. Ze kunnen examen doen op een hoger niveau. Dit schooljaar wil de school toetreden tot de internationale

community van partnerscholen die werken volgens de kwaliteitscriteria van Kunskapsskolan.

Brede vaardigheden

Wat geef je jongeren mee om te groeien en te leren, om zich straks staande te kunnen houden in de maatschappij? "De overheid zoekt het vooral in meer nadruk op taal en rekenen. Op onze school besteden we veel aandacht aan zelf verantwoordelijkheid en initiatief nemen, zelf zaken kunnen regelen, samenwerken, communiceren, om hulp leren vragen, kortom vaardigheden waar het in de breedte in veel beroepen om draait", zegt Marjolein Scholten.



"We nemen met de partnerscholen deel aan een onderzoek naar het verband tussen eigenaarschap en gepersonaliseerd onderwijs, om dat steviger te kunnen onderbouwen. Wij zien dat onze leerlingen goede examenresultaten halen. En ook van het mbo horen we terug dat onze leerlingen het daar goed doen, omdat ze iets extra's meegerekregen hebben."

De wens om met het Kunskapsskolan-concept aan de slag te gaan, ontstond uit urgentie. "Het was lastig om de jongeren te motiveren voor de lessen. Zij hingen onderuit, terwijl de docent met het zweet op de rug voor de klas stond. Tijdens een studiereis naar Zweden maakte het team kennis met het concept van de Kunskapsskolan. Het model is daarna gefaseerd ingevoerd. In Zweden zagen we trouwens ook dat de mobieltjes van leerlingen werden ingenomen aan het begin van de dag. Dat telefoonverbod hebben we meteen overgenomen. We krijgen nu veel vragen van andere scholen: 'Hoe doen jullie dat?' Het antwoord is simpel: 'We hebben als collectief de keuze gemaakt om het zo te gaan doen'."

Betekenisvol onderwijs

Het lesrooster is flexibel. Zo kan een docent beslissen om een groep van 50 leerlingen in de aula samen te nemen. Leerlingen hebben workshop-tijd, waarin ze werken aan zelfgekozen doelen, en daarnaast een aantal vaste lessen. Elke leerling krijgt van school een iPad, en heeft wekelijks een gesprek met zijn of haar coach, die helpt met plannen van de leerroute en reflecteren op de doelen.

"Gepersonaliseerd onderwijs is niet hetzelfde als individueel onderwijs", benadrukt Marjolein. "De grens wordt bepaald door hoeveel onderwijspersoneel je hebt. Een klas telt bij ons maximaal 21 leerlingen; bij de profiel- en keuzevakken is de groep kleiner." Om leerlingen zich breed te laten oriënteren en de keuze zo lang mogelijk open te houden, biedt de school alleen het profiel D&P aan. "Dat combineert perfect met Kunskapsskolan. LOB krijgt aandacht in de onderbouw, we koppelen het aan de praktijkvakken in de bovenbouw en het is onderdeel van het vak Burgerschap. Door die onderdelen met elkaar te verbinden, krijg je betekenisvol onderwijs."

Spelletjes

De invoering van Kunskapsskolan had nog een effect: er kwam een andere *vibe* op school. "Doordat docenten en leerlingen zelf keuzes kunnen maken, ervaren ze autonomie en nemen ze meer verantwoordelijkheid. Onze leerlingen zijn mondiger en minder afwachting. Ze bepalen veel zelf, soms zelfs een beetje té veel: 'Ik ging dat toch zelf effe regelen...' In de pauze zitten ze niet op hun telefoon, maar doen ze spelletjes. Het vraagt wel wat van docenten: ze moeten handelen op expertniveau, hun vak roostertechisch goed kunnen inzetten en het curriculum overzien. Iedere docent is van 8 tot 16 uur op school aanwezig en er is veel vakoverstijgende samenwerking tussen de docenten. 'Je eigen toko draaien' is er niet bij. We hebben een fantastisch docententeam, dat met hart en ziel voor de leerlingen gaat. We doen het echt met z'n allen!"